

de l'A. E. TALAIA

Desembre/81

C. Comerç, 4
Tel. 893 12 57

Nadal, un altre vegada

Sardanes a la Plaça de la Vila el dia de Reis de l'any passat (Foto: Ramir Horro)

CAMISERIA

CALSERRA

Carrer dels Caputxins, 28

Tel. 893 27 92

Vilanova i la Geltrú

**CERÀMICA - VIDRE - JOCS DIDÀCTICS
MAQUETES PLÀSTIC I FUSTA
TRENS ELÈCTRICS I AEROMODELISME**

garbí

**C/. RECREO, 40
VILANOVA I LA GELTRU
(Barcelona)**

**Articles
de
Regal**

**Llista
de
noces**

CAN VALL

**Sant Pau, 15 - Telèfon 893 09 44
VILANOVA I LA GELTRU**

TEIXITS

Baig

**LES NOVETATS
DEL MOMENT**

Carrer del Aigua, 28

Ho sap tothom, i és profecia

FRAGMENT

Els de Banyuls i els de Portvendres
Entren amb llanes de mars tendres
I un raig de mots de bon copsar
Pels qui, entre vents, saben comprendre's.
Els traginers de Perpinyà,
Amb sang barrada en drap de cendres,
Clamen dels dalts del pic nevat:
A cal fuster hi ha novetat.

Res no s'acava i tot comença.
Vénen macànics de remença
Amb olis nous de llibertat;
Una Veu canta en recompensa:
Que a cal fuster hi ha novetat.
Des d'Alacant a la Provença
Qui mor no mor, si el son és clar
Quan neix la Llum en el quintar.

La gent s'agleva en la nit dura,
Tots anuncien la ventura,
Les Illes porten el saïm,
I els de l'Urgell, farina pura:
Qui res no té, clarors del cim.
La fe que bull no té captura
I no es fa el Pa sense el Llevat:
A cal fuster hi ha novetat.

JOSEP VICENÇ FOIX

CONCERTS DE FESTA MAJOR

El darrer gran èxit europeu de vendes discogràfiques és, ens diuen els entesos, el disc LP "Clàssics entrelaçats" a cura de Louis Clark enfront de la "Royal Philharmonic Orquestra". Es tracta d'una selecció dels temes clàssics més coneguts, els més divulgats, interpretats per la famosa orquestra, adaptats amb gust per aquest intel·ligent arranjador i director i recolzats per un suport rítmic molt dels nostres dies.

A través d'aquest disc podem anar, doncs, del concert de piano de Txaikovsky a les Tsardes de Monti, tot passant per la rapsòdia in blue de Gerswin, el trompeta voluntari, l'obertura 1812, l'Ave Maria de Schubert, l'obertura de "Cavalleria lleugera", les danses del Príncep Igor", les danses hongareses de Brahms o les obertures de Verdi i de Wagner.

Tot escoltant aquest gavadal de música (molt ben interpretada, per cert) hom evoca aquells concerts de festa major el programa dels quals es nodria bàsicament d'aquestes obres i altres peces afins. Aquells concerts de festa major protagonitzats pels nostres músics de cobla que substituïen el tible o el tenor pel clarinet o la flauta i engrapaven sovint la viola i el violí o fins i tot el violoncel, per tal de lliurar-se, amb gust i amb encert, a la joia de la interpretació dels clàssics. I ho feien en condicions adverses, davant auditoris poc silenciosos, en una plaça o carrer, o en un local tancat a l'hora del cafè. Però els qui tinguérem el privilegi (probablement immerescut) d'assistir a aquells recitals de música clàssica a càrrec de l'orquestra de festa major, en conservem un record imborrable, embolcallat per la boirina del fum "Mono" dels "carajillos" i la remor de les fitxes de dòmino damunt la taula de marbre, remor que s'interrompia quan el director de l'orquestra se situava davant l'auditori i anunciava la interpretació d'una nova peça.

Quins temps aquells! Sembla que parlem de cent anys enrera i tot plegat en fa vin-i-cinc.

Recordem en Francesc Fuertes, molt jovenet, tot just acabat d'ingressar a l'"Amoga", on substituï el gran director Francesc Mas i Gené. Tocava la flauta un deixeble extraordinari d'en Ramon Rossell, anomenat Joan Llobet; el contrabaix era en Francesc Balmanya; el fiscorn en Pere Vergés i el noi de la trompeta deien que havia estat deixeble d'en Martí Saló. I no hem d'oblidar pas aquella "Caravana" que dirigia en Miquel Milla i Batlle, amb "solo" de violí a cura d'en Ricard Parés i Bastons, ben recolzat pels seus companys d'aleshores: "Mingo" Anglada, Joan Roviras, Agustí Planiol, Manel Ferrer i Amer "Manelic", Lluís Surroca i el so pastós i vellutat d'aquell bon fiscorn que fou en Joaquim Juanmiguel "Tatara".

La "Costa Brava" d'en Florenci Mauné, director de categoria, sempre assenyat i prudent, que conduïa les obres de memòria i amb els ulls clucs, amb en Jaume Esteve, en Joaquim Ribas, el magnífic fiscornaire lliberat Juanales, el contrabaix Josep Joli i Blanch, en Josep Morell, etc. La "Girona" del mestre Josep Maria Boix, amb en Joan Muli, en Teodor Parella, en Joan Fabra i Bassegoda, el contrabaix Josep Moriscot, etc. "La Principal" de Girona que encara recordem haver vist dirigida pel mestre Manuel Saderra i Puigferrer, amb els cabells prematurament blancs i més proper a nosaltres el seu successor Joaquim Ferrer i Amer. "La Selvatana" del mestre Josep Albertí, amb els Mir, Josep Maria Ferrer, Mercader, Sunyer, Comadavall, etc. "Els Montgrins" de la primera etapa de Martirià Font com a capdavanter dirigint seleccions wagnerianes i "La dansa de les hores" de "La Gioconda" de Ponchielli. Encara ens sembla veure el bon amic Enric Vilà amb el seu "Rampone" platejat i en Met Vivoles, i l'Agustí Monguilod i el contrabaix Pere Coma "Borinot". Tampoc no hem oblidat pas el gest enèrgic i resolut del mestre Lluís Ferrer enfront de la seva orquestra "Maravella", amb una serie d'extraordinaris instrumentistes, encapçalats pel seu cosí germà Narcís Vendrell, el trompeta Joan Porta, el tible i flauta Evelí Campsolines, el contrabaix Pere Clapés, el fiscorn Martí Puntí, etc.

El record més viu i intens d'aquests concerts el deixà, però, el mestre Conrad Saló davant aquella "Princival" dels Viladesau, Pont, Poch, Vallespi, Sagrera, Francesch, Capellas, Puig, Felip, Blanch Reynalt, Casademunt, etc.

Nosaltres no hem pogut pas oblidar aquella vehemència en el gest, aquella justesa i precisió increïbles, aquella dosi d'expressió i sentiment que el mestre Saló sabia infondre a la interpretació de cada obra. Ho feia amb el seu aire grandiloqüent, segur i precís; amb aquella mà dreta que anava dibuixant, amb l'ajut de la batuta, els passatges que havia de traduir l'orquestra. Quan s'apropava al piano, posava la mà esquerra horitzontal i tot seguit anava tancant-la de manera gradual fins cloure-la del tot. I si es tractava d'un passatge vibrant, aleshores arrugava el front, alçava un xic el cap i encoratjava els seus músics amb el puny esquerre clos, pronunciant simultàniament uns mots intel·ligibles que els infonien aquella energia màgica que semblava emana de la seva figura.

En aquesta nota hem volgut dedicar un breu comentari als concerts de festa major (avui passats a la història) i alguns dels seus protagonistes evocant amb especial intensitat i emoció la personalitat de qui en fou capdavanter i figura indiscutible: l'estimat mestre Conrad Saló i Ramell, la mort del qual es produí el dia 8 de juliol de l'any que ara ens disposem a cloure.

M. P.

NOTICIARI

CANVIS DE MÚSICS

El gran fiscornaire Josep Puig "Moreno" abandona la cobla "Ciutat de Girona" i s'incorpora, passat Carnaval, a la cobla "Baix Empordà" de Palamós, on trobarà una sèrie de figures de prou reconeguda vàlua: els tenores Ramon Pla i Rossend Rabós, el tible Narcís Pare, el contrabaix Pere Serra, etc.

Lluís Pardellans, responsable dels teclats de la cobla-orquestra "Maravella", causarà baixa en data propera. Serà substituït per Joan Ollé, saxo, clarinet, arranjador, músic brillant, pertanyent de fa molts anys a la plantilla de la cobla-orquestra "Maravella".

Joan Miranda, instrumentista de trompeta, entrarà a formar part de la cobla-orquestra "Marina", al costat dels germans Sabaté.

CIUTAT PUBILLA 1982

El Consell Nacional de l'Obra del Ballet Popular, va decidir, la designació de la vila de Prats de Molló (Vallespir) com Ciutat Pubilla de la Sardana 1982. Per tercera vegada una vila de la Catalunya Nord mereix aquesta distinció. Recordem que anteriorment foren Ceret (1962) i Banyuls de la Marenda (1977).

CASAMENT

El passat mes de setembre s'uniren en matrimoni els nostres socis i amics Josep Maria Also i Dolors Lacasa als qui desitgem una vida plena de felicitat.

PREMIS JOAQUIM SERRA 1981

El diumenge dia 13 de desembre tingué lloc al Palau de la Música la final dels premis Joaquim Serra. El primer premi va ser per la sardana "Castell d'Aro" de Joan Gibert. El segon premi l'obtingué Jaume Cristau amb la sardana "Amic Conrad" i el tercer fou per "Dalt l'esbelt Monteixo" de Josep Maria Roglan. Comptà amb la participació de dues cobles de gran prestigi com són "La Principal" de la Bisbal i La Selvatana. A la mitja part actuà l'esbart Dansaire de Rubí acompanyat per la cobla La Principal del Llobregat.

AUDICIONS NADALENQUES

Dia 26, Diada de Sant Esteve

Audició de sardanes, a dos quarts d'una del migdia a càrrec de la cobla Sitgetana. Patrocina: Amics de la Sardana de l'A.E.Talaia.

Dia 27

A dos quarts d'una del migdia, audició a la Plaça de la Vila a càrrec de la cobla Miralpeix. Patrocina Ajuntament de Vilanova i la Geltrú.

Dia 1 de gener, Cap d'any

Audició de sardanes a dos quarts d'una del migdia a la Rambla Principal, a càrrec de la cobla Miralpeix. Patrocina Dansaires Vilanovins.

Dia 6 de gener, Diada de Reis

Audició de sardanes a dos quarts d'una del migdia a la Plaça de la Vila, a càrrec de la cobla Sitgetana. Patrocina Amics de la Sardana de l'A.E.Talaia.

CONRAD SALÓ I RAMELL (4-12-1906/8-7-1981)

La figura més estimada i representativa del món de la sardana, l'amic que ens ha deixat. (Foto: Gabriel Güell).

LA SARDANA, FUTUR INCERT ?

La sardana va nèixer en la seva estructura actual durant el segle passat de la mà de Pep Ventura, perfectament enquadrada dins del moviment de recuperació cultural de Catalunya que anomenem Renaixença.

Com a tal i gràcies a la seva acceptació en els cercles barcelonins de finals de segle passat, s'introduí a altres comarques catalanes amb un aire de senyera de catalanitat.

Els polítics catalans del segle actual, el noucentisme, tant musical com literari utilitza la sardana per donar vida als seus cants patriòtics i esdevenir una mica un símbol. Durant aquesta època els millors músics, els millors poetes, els millors artistes del país, feien de la sardana quelcom seu, i al seu redós brillaven altres estrelles més populars, però que eren producte de l'ambient general, aquesta fou l'època d'or de la sardana on al costat d'un Morera, Josep Serra, Pau Casals, Juli Garreta, destaquen els Xaxu, Vicens Bou, etc.

Després del període de guerra la sardana adquireix un nou aspecte, perduren alguns dels grans compositors Toldrà, Joaquim Serra, Pau Casals, Bou, . . i grans instrumentistes, Albert Martí, Viladesau, Coll etc. Però per molts es converteix en una mena de reivindicació política, "Una manifestació de catalanitat" tal com veia el famós decàleg del sardanista publicat a principis del setanta per l'obra del Ballet Popular; realment, però poques figures noves surten a la llum.

Passats els anys, amb l'arribada de la democràcia, la sardana perd aquesta aureola de símbol. Pretendre avui mantenir que la sardana és "Una manifestació de catalanitat", és baix el meu punt de vista, una mica amagar-se d'una realitat que potser fa por. És possible que durant els anys 40, 50, 60 o inclús 70, era una valentia ballar sardanes, ara a l'any 1981 només ballar sardanes i creure que ja s'ha fet un servei al país, és una covardia.

Però, nosaltres sardanistes, estímem molt la sardana i volem que la gent la valori pels seus propis mèrits, per la seva música, pels seus instrumentistes, pel seu valor artístic i estètic..., ens entristeix molt assistir a espectacles on la carrincloneria, el mal gust i el sentimentalisme casolà, són la nota dominant. Amb aquesta actitud matarem la sardana, perquè la joventut quedarà desenganyada o veurà solament un lloc d'esbarjo temporal com podria ser un esport.

Per altra part, el panorama actual no és massa esperançador. A part d'alguns compositors molt populars com: Francesc Mas i Ros, i després de la mort de Conrad Saló, solament un nom, Manuel Saderra i Puigferrer ens provoca admiració.

Els músics catalans de conservatori han deixat de fer sardanes i els polítics de la cultura l'han abandonada. També en les cobles, malgrat algunes molt comptades, estem en un moment de decadència i no en quantitat, sinó en professionalitat, afinació i bon gust.

Caldrà un gran esforç per part de tots per superar aquests moments. Estem en un període que hem de decidir o convertir la sardana en una dansa de vitrina i de concurs, o assolir que el jovent la consideri com una manifestació genuïna de la cultura catalana arrelada en la seva forma de ser, i per tant, viva pròpia i perdurable.

SALVADOR BUTÍ

Impressió en offset - Gràfiques Vilaseca

President: Salvador Butí   Secretària: M.C. Barceló

Unió i Continuitat

Al veure la llum aquest Butlletí de la nostra Entitat, s'està negociant els últims dies d'aquest any, del que els components de la colla Retorn en guardarem un immillorable record.

La nostra colla veié la llum al redós del Homenatge de Catalunya a la Sardana el 22 d'abril de 1979, sens més recolzament que l'il·lusió d'uns sardanistes disposats al que fora, per tal de viure el més aprop possible aquest meravellós món de la sardana, emprats això sí, sota el nom de l'Associació de Veïns de la Geltrú, i aquí caic i allà m'aixeco, varem anar fent les nostres activitats, algunes d'elles de cert renom, fins el dia 21 de març d'enguany, en que l'Assemblea d'Amics de la Sardana de l'Agrupació Excursionista Talaia donava el vist-i-plau a la unió d'ambdós grups.

De llavors en sà, s'ha treballat en conjunt en les activitats que abans es feien per separat: Audicions de sardanes, Aniversaris de colles, Concurs de sardanes de Cunit, celebració del 15è Aniversari d'Amics de la Sardana, Concurs de Sardanes Revesses, Aplec de Lurdes, etc., i creant-ne de noves a plena satisfacció de tots, com son la 1ª Nit de la Sardana de Vilanova, de grat record i que esperem repetir i els 32 Programes Radiofònics de "Junes les mans", dedicats a la divulgació de la sardana a les comarques del Penedès - Garraf a través de l'Emissora local.

El treball en equip, dona força i incentiva les iniciatives, i aquest és el nostre cas. S'acava un any, però encetarem un altre amb renovades ganes de treballar per la nostra sardana. Es cert, que cada any que passa a les nostres edats es nota més, però afortunadament hi ha jovent que tenen els nostres mateixos ideals i que estan disposats a seguir la nostra tasca. Nosaltres, els veterans de la colla Retorn potser ja no sortirem amb l'assiduitat que ho hem fet fins ara, quant sortim però, hi posarem el nostre cor, deixant-ni cada vegada un bon troç.

El jovent, com deiem abans, seguirà el camí que nosaltres varem iniciar, i aquesta és la nostra més gran satisfacció, perquè representa assegurar la pervivència i el nom de la nostra colla.

Quant els veterans de la colla Retorn ens lligavem les espadenyes per a sortir a un concurs de sardanes, sempre ho fèiem amb les limitacions pròpies de l'edat i amb el sol fi de participar, d'ara en endavant, ho farem amb els ulls posats en aquesta nova Jove Retorn, esperant sempre amb il·lusió que aconseguixin situar en el cim més alt en nom de la nostra colla. Quant això s'hagi aconseguit, es demostrarà una vegada més, que quant als ulls hi espurnegen les llagrimas, també pot ésser un signe d'alegria.

Bones Festes Nadalenques a tothom, i que aquesta, juntament amb moltes altres, sigui una de les satisfaccions del any 1982.

*Per Formatge
i Pernil*

Casa Gil

FORMATGERIA

Plaça dels Cotxes, 6

prisma
galeria d'art

FEINERS I FESTIUS
OBERT DE 7 A 9
TARDA

Santa Madoronà, 37
Tel. 893 55 71
Vilanova i la Geltrú

FLORISTERIA

El Campanar

OBSEQUIS FLORALS

Garantia del bon gust

Plaça Rectoria, 4
Telèfon 893 14 66

Ceràmica Vilanovina

Santiago MILA

CERAMISTA

Rambla Principal, 68
Tel. 893 43 63

C/. dels Caputxins, 33
Tel. 893 29 49

Vilanova i la Geltrú

BYRME

Aigua, 4 - Tel. 8930011

**Bobinatge i reparació
de motors elèctrics**

Recanvis d'origen de les més conegudes marques
BERRENS - TAURUS - MOULINEX - TURMIX
DESIREE - JATA - SOLAC, etc.

Servei oficial de

BRAUN - TORNADO - HISPANO SUIZA

ESTEM AL VOSTRE
SERVEI

Calçats
L'ANCORA

Carrer de l'Ancora, 4

Vilanova i la Geltrú